

Statens delegation för ungdomsärenden
4.12.2014

Sammandrag:

Denna utvärderingsrapport innehåller de viktigaste resultaten från den årliga utvärderingen av barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet 2013. Specialtemat för utvärderingen är ungdomarnas delaktighet. Åtgärderna som definierats i programmet för att styra resurserna, informationen och författningarna har beträffande de strategiska målen 1 och 2 genomförts i enlighet med programmet. De riksomfattande understöden till projekt inom barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet har bidragit väl till att främja barns och ungas delaktighet. I sin helhet har barns och ungas delaktighet ökat under programperiodens två första år. De formella kanalerna för delaktighet och påverkan, som till exempel ungdomsfullmäktige- och elevkårsverksamhet, befäster som bäst sin ställning i och med lagändringarna. Då delaktigheten utvecklas är det dock viktigt att i allt högre grad betona alla barns och ungas delaktighet och möjligheter att delta oberoende av ålder, kön, bostadsort och ekonomisk ställning.

Den årliga utvärderingen 2013 av barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet för 2012–2015

Inledning

Enligt 5 § i ungdomslagen har statens delegation för ungdomsärenden (Nuora) i uppgift att årligen utvärdera utfallet av barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet som godkänts av statsrådet. I denna utvärderingsrapport presenteras de viktigaste resultaten och slutsatserna från den andra årliga utvärderingen av utvecklingsprogrammet som trädde i kraft vid ingången av 2012.

I september 2012 godkände delegationen för ungdomsärenden utvärderingsplanen för barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet för 2012–2015. Enligt planen är delaktighet temat för den årliga utvärderingen 2013. I centrum för utvärderingen står de två första strategiska målen för utvecklingsprogrammet:

- strategiskt mål 1: Barn och unga växer upp till aktiva medborgare som känner samhällsansvar och
- strategiskt mål 2: Barn och unga kan delta likvärdigt i kultur-, idrotts- och fritidsverksamhet.

Till följd av personombyten beslutade Nuora att utvärderingen 2013 genomförs i mindre skala. Utvärderingsmaterialet som ligger till grund för den årliga utvärderingen analyserades av EM Jenni Similä. Som utvärderingsmaterial användes enkäter och intervjuer som genomförts vid ministerierna våren 2014, enkäter riktade till projekt som fått undervisnings- och kulturministeriets riksomfattande finansiering inom ramen för barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet 2013, indikatoruppgifter om ungdomars välbefinnande samt övriga forskningsdata.

Utvärderingsrapporten har indelats i tre delar. Först utvärderas utfallet av de riksomfattande åtgärderna för att främja barns och ungas delaktighet, därefter utvärderas barns och ungas delaktighet i ljuset av uppföljningsindikatorerna och till sist presenteras en sammanfattning och rekommenderade framtida åtgärder. De regionala och lokala åtgärderna som definierats i barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet utvärderas i den mer omfattande mellanutvärderingen 2014. I utvärderingsrapporten har klarspråk eftersträvat i enlighet med programmet för öppen förvaltning.

1. Att främja barns och ungas delaktighet

Det första strategiska målet i barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet är att barn och unga växer upp till aktiva medborgare som känner samhällsansvar. Målet främjas med hjälp av fyra åtgärdshelheter: 1) barn och unga får ökade möjligheter att uttrycka sin åsikt samt att delta och påverka, 2) demokrati-, global- och miljöfostran utvecklas, 3) elevkårsverksamheten stöds och verksamheten etableras i alla skolor och 4) alla barn och unga garanteras grundförutsättningar att verka i informationssamhället.

Det andra målet är att barn och unga kan delta likvärdigt i kultur-, idrotts- och fritidsverksamhet. För att nå målet 1) utvecklas ungdomstjänsterna som närtjänster, 2) förbättras tillgången på fritidsaktiviteter, 3) stöds barns och ungas egen verksamhet och 4) stärks verksamhetsförutsättningarna för medborgarorganisationer som arbetar med barn och unga.

1.1 Åtgärder som genomförs vid ministerierna

I utvecklingsprogrammet fastställs olika ministeriers roll i förverkligandet av åtgärderna inom tre delområden:

- resursstyrning, till exempel finansiering och fördelning av understöd,
- informationsstyrning, till exempel spridning av god praxis och
- författningsstyrning, till exempel lagreformer.

Enkäterna och intervjuerna vid ministerierna visar att resurs- och informationsstyrningen har förverkligats på det sätt som planerats i programmet beträffande båda strategiska målen (1 och 2). Organisationer och övriga aktörer i ungdomssektorn har mångsidigt fått finansiering och understöd. Genom informationsstyrning har de ungas kanaler att göra sin röst hörd och påverka på nätet och utanför utvecklats. God praxis som gäller hobbyer har spridits med hjälp av separata åtgärdsprogram både inom kultur och idrott.

Programmet omfattar en åtgärd som gäller författningsstyrning i de strategiska målen 1 och 2: att etablera elevkårer i alla grundskolor genom författningsändringar i lagen om grundläggande utbildning. Till lagen om grundläggande utbildning har 2013 fogats 47 a § som gäller delaktighet och elevkårer. Paragrafen innehåller bestämmelser om utbildningsanordnarens skyldighet att främja alla elevers delaktighet, se till att eleverna kan delta i skolans verksamhet och utveckling samt att de har möjlighet att uttrycka sin åsikt i frågor som gäller elevernas ställning. Skolornas elevkår ska bestå av skolans elever.

1.2 Riksomfattande projekt inom ramen för barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet som stöder delaktighet

Undervisnings- och kulturministeriet beviljar årligen understöd till riksomfattande ungdomsarbetsprojekt som gäller verkställandet av barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet. Sammanlagt 47 projekt finansierades av anslaget på 2 miljoner euro för riksomfattande projekt som allokerats för verkställigheten av utvecklingsprogrammet 2013.

Sommaren 2014 genomförde Nuora en enkät bland de riksomfattande projekt som fått understöd av anslaget 2013. Enkäten besvarades av 43 projekt. Projekten ombads bedöma vilken eller vilka av åtgärderna inom barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet som de i huvudsak genomförde. Största delen av projekten som fick finansiering 2013 tangerade fler än en åtgärd. Flest projekt gällde följande åtgärder:

1. att höra barn och unga samt barns och ungas möjligheter att delta och påverka (29 st.)
2. rasism, utslagning och intolerans (21)

3. barns och ungas egen verksamhet (17)
4. kompetens hos personer som arbetar med barn och unga (17)
5. regional likvärdighet (15)

Av de tre oftast nämnda åtgärderna hänförde sig två till främjande av delaktighet: att höra barn och unga samt barns och ungas möjligheter att delta och påverka (åtgärd 1.1) och barns och ungas egen verksamhet (åtgärd 2.3). Av de 43 projekt som besvarade enkäten gällde sammanlagt 37 främjande av delaktighet.

Av alla projekt som besvarade enkäten var det konkreta resultatet av 16 projekt ett utbud av olika hobby- och fritidsaktiviteter för unga. Med utvecklingsanslaget stöddes också ett stort antal olika utbildningsprojekt: i nio projekt utbildades barn och unga, i tio projekt vuxna som arbetar med barn och unga och i fem projekt såväl barn och unga som vuxna. Sju projekt gällde en allmän utveckling av branschen, till exempel att skapa nya verksamhetsmodeller och samarbetsformer. Tre projekt var utredningsprojekt av olika slag. Målen för projekt som gällde de strategiska målen 1 eller 2 följer fördelningen av alla projekt, då största delen av projekten som besvarade enkäten åtminstone delvis gällde främjande av delaktighet.

Projekten ombads ge sin egen bedömning av hur målen för projektet nåtts på skalan 1–5 (dåligt–utmärkt). Respondenterna kunde också konstatera att projektet ännu inte kan bedömas. Respondenterna ombads också bedöma hur projektets målgrupp har nåtts på skalan 1–5.

Tabell 1. Hur projekt som fått riksomfattande finansiering inom ramen för barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet 2013 har nått sina mål och målgrupper

	5	4	3	2	1	Ännu ingen bedömning
Har nått målen (n=43)	7	22	6	0	0	8
Har nått målgruppen (n=41)	9	22	8	2	0	-

Av tabell 1 framgår det att största delen av de projekt som besvarade enkäten bedömer sig ha nått sina mål bra eller utmärkt. Av en separat granskning framgick det att även projekt som gällde de strategiska målen 1 eller 2 har nått målen i huvudsak bra (4) eller till och med utmärkt (5). I fråga om att nå målgruppen för projektet var det däremot större variation både beträffande alla projekt och projekt som endast gällde delaktighet. Även om största delen av projekten upplevde sig ha nått sin målgrupp bra hade en del uppenbarligen inte lyckats nå sin målgrupp på det sätt de önskat.

Som helhet har understöden för riksomfattande ungdomsarbetsprojekt som gäller verkställigheten av barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet på basis av enkäten stött främjandet av barns och ungas delaktighet på ett ändamålsenligt sätt 2013. Minst tre fjärdedelar av alla 47 projekt som fått riksomfattande finansiering 2013 har åtminstone delvis varit förknippade med de strategiska målen 1 eller 2. Projekt som främjat barns och ungas delaktighet har också nått sina mål bra även om målgruppen inte har nåtts utan problem.

2 Barns och ungas delaktighet nu

På sitt möte i januari 2013 godkände Nuora uppföljningsindikatorerna för barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet. Samtidigt beslutades det att skillnaderna mellan könen undersöks då uppgifter är tillgängliga. Nedan granskas ungas delaktighet i ljuset av de senaste uppföljningsindikatoruppgifterna. Uppgifterna är i huvudsak från 2013. Uppföljningsindikatorerna grundar sig på riksomfattande statistik och enkäter, som till exempel enkäten Hälsa i skolan, Ungdomsbarometern och Undersökningen om ungdomars fritid. Dessutom har till exempel undersökningar och utredningar som publicerats av Nuorisovaltuustojen liitto och Statens idrottsråd använts.

Mål 1: Barn och unga växer upp till aktiva medborgare som känner samhällsansvar

Hur det strategiska målet 1 uppnås följs genom att granska ungdomsfullmäktigeantalet, antalet deltagare i frivilligverksamhet, hur eleverna upplever att deras åsikter beaktas i skolan samt genom att sammanställa information om ungdomarnas samhälleliga deltagande utgående från Ungdomsbarometern.

Cirka 75 procent av kommunerna hade ett ungdomsfullmäktige 2013. Något fler kommuner har nu ett ungdomsfullmäktige än 2012, då siffran var 73 procent. Enligt en utredning som Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto genomförde 2013 är över 60 procent av ungdomarna som hör till ett ungdomsfullmäktige 15–17-åringar. Två tredjedelar av fullmäktigeförsamlingarna meddelade att majoriteten av medlemmarna är flickor. Enligt utredningen är de största utmaningarna för ett ungdomsfullmäktiges verksamhet att göra verksamheten känd på den egna orten, särskilt bland unga, samt att öka effektiviteten. Endast hälften av alla fullmäktigeförsamlingar ansåg sig ha goda möjligheter att utöva inflytande och var tionde ansåg sig kunna påverka kommunens beslutsfattande i hög eller mycket hög grad.

Enligt Ungdomsbarometern 2012 ökade antalet unga som deltog i frivilligarbete på 2000-talet från cirka 33 procent till 37 procent. Andelen som deltagit i en grupp eller en sammanslutnings verksamhet var något större 2013: enligt Ungdomsbarometern deltog 40 procent av 15–29-åringarna på sin fritid i någon grupp eller sammanslutning, till exempel elevkår, hobbygrupp, organisation eller frivilligverksamhet. Siffran är något mindre än det totala antalet som hör till organisationer. En förklaring till detta kan vara att man kan höra till en organisation även utan att delta i verksamheten. Frivilligarbete har också utretts i Undersökningen om ungdomars fritid. Enligt undersökningen deltog 18 procent av 10–29-åringarna under det senaste året i frivilligarbete inom idrott, till exempel som tränare eller i talkoarbete.

Elevernas upplevelser av hur deras åsikter beaktas i skolan har blivit något positivare under de senaste åren. Enligt enkäten Hälsa i skolan 2013 upplevde 58 procent av eleverna i årskurs 8 och 9 i grundskolan och cirka 70 procent av 1:a och 2:a årets studerande i gymnasierna och yrkesläroanstalterna att deras åsikter beaktades i utvecklingen av skolarbetet. I alla skolformer hade upplevelsen av hur åsikterna beaktas förbättrats med cirka 5 procentenheter jämfört med 2011. Det fanns inga betydande skillnader mellan könen. I grundskolorna och gymnasierna upplevde en något större andel av flickorna att elevernas åsikter beaktas, medan situationen var den motsatta i yrkesläroanstalterna.

Enligt Ungdomsbarometern 2012 upplever mer än tre fjärdedelar av de finländska ungdomarna att de är en integrerad del av samhället. Denna andel var klart större än 2008. I en internationell jämförelse (ICSS 2009) har de finländska ungdomarnas kunskap om samhället varit på toppnivå i Europa, men beträffande intresset för samhällsfrågor har finländska ungdomar placerat sig sämre (Suoninen m.fl. 2010). Även Ungdomsbarometrarna har lyft fram trenduppgifterna som verkar paradoxala: ungdomarnas förtroende för politiska institutioner och deras intresse för politik har varit på uppgång, men det finns inga tecken på att unga skulle engagera sig kraftigare i politiken.

Enligt Ungdomsbarometern 2013 upplevde 15–29-åringarna röstning som det bästa sättet att påverka. Det näst effektivaste sättet upplevde de vara att aktivt delta i ungdomsfullmäktige eller en ungdomsorganisation och att ge feedback på tjänster. Motdemokratiska sätt att påverka väckte ingen större entusiasm. Enligt Ungdomsbarometern motiveras unga att påverka särskilt av möjligheten att främja något som är viktiga för dem själva eller för det gemensamma goda. De största orsakerna till att unga inte påverkar är tidsbrist och att de inte hittat ett sätt att påverka som känns meningsfullt.

Mål 2: Barn och unga kan likvärdigt delta i kultur-, idrotts- och fritidsverksamhet

Mål 2 uppföljs med hjälp av fem indikatorer: antalet unga som har en hobby, antalet unga som är med i en organisation och deras andel av befolkningen i motsvarande ålder, fritidsundersökningens uppgifter om ställen där ungdomar tillbringar fritiden, deras självständiga fritidssysselsättningar och ekonomiska hinder för hobbyverksamhet.

Enligt Undersökningen om ungdomars fritid hade cirka 85 procent av 7–29-åringarna åtminstone en hobby 2013. Hobbyn definierades inte separat i undersökningen, utan respondenterna ombads besvara den allmänna frågan "Har du någon hobby, vilken som helst?". Det fanns ingen skillnad mellan könen i fråga om graden av hobbyaktivitet, men av granskningen enligt ålder framgår det att nedgången i hobbyaktiviteten är större bland pojkar än bland flickor i tonåren. Då mer än 90 procent av 10–14-åriga pojkar meddelade sig ha en hobby, var andelen endast 74 procent bland 15–19-åringar. Det fanns regionala skillnader i fråga om att ägna sig åt en hobby. 87 procent av ungdomarna bosatta i Södra Finland hade åtminstone en hobby, medan endast 81 procent av ungdomarna i Norra Finland.

Det har inte skett några förändringar beträffande ungdomarnas engagemang i organisationer mellan 1998 och 2013. Enligt Undersökningen om ungdomars fritid var något över hälften av 10–29-åringarna medlemmar i en organisation, förening, klubb eller motsvarande. Flickornas och pojkarnas engagemang är på samma nivå. Den mest aktiva åldersgruppen är 10–14-åringar, då 61 procent av dessa hörde till en organisation eller en motsvarande grupp. Då ungdomarnas organisationsaktivitet granskas är det dock viktigt att beakta att till exempel ungdomar som hör till en idrotts- eller motionsförening inte nödvändigtvis uppfattar sig höra till en organisation.

I Undersökningen om ungdomars fritid klarlades var ungdomarna tillbringar sin fritid genom att fråga var de umgås med sina kamrater. År 2013 var det vanligast att träffa kamrater i det egna hemmet eller hemma hos en kamrat. Internet var dock ett ännu vanligare sätt att dagligen umgås med kamrater. Det fanns skillnader mellan åldersgrupperna i fråga om var de tillbringade sin fritid. 7–14-åringar tillbringade fritiden hemma eller hos en kamrat men ofta också på den egna gårdsplanen eller nära det egna huset, i en lekpark eller på en lekplats samt i gemensamma hobbyer. 10–14-åringar tillbringade mest tid på ungdomsgårdar, men bara något över var tionde av dessa varje vecka eller oftare. Även 15–19-åringar umgicks med sina kamrater på ungdomsgårdar, men för dem var hemmet och närområdena, hobbyerna och kamraternas hem redan i mindre omfattning ställen där de umgicks med kamrater. De började allt mer umgås med sina kamrater på gatorna och i staden, på kaféer och restauranger, i köpcenter och på bensinstationer. Av alla åldersgrupper umgicks 15–19-åringarna mest med sina kamrater på nätet. 20–29-åringar umgicks mer sällan med kamrater än de yngre åldersgrupperna.

Ungdomarnas självständiga fritidssysselsättningar har retts ut åtminstone i Undersökningen om ungdomars fritid. År 2013 utövade unga motion uttryckligen mest på egen hand eller tillsammans med kamrater mätt i frekvensen. Ungefär tre av fyra utövade motion på egen hand varje vecka eller dagligen. Andelen som utövade motion tillsammans med kamrater var klart störst i åldersgruppen 7–14 år.

Enligt Nuoras fritidsundersökning upplevde nästan hälften av 10–29-åringarna att bristen på pengar begränsar möjligheterna till fritidssysselsättningar. Av samma undersökning framgick det också att 93 procent av ungdomarna vars hem hörde till den högsta inkomstkvarnten hade åtminstone en hobby. Motsvarande siffra var bara 83 procent bland barn och unga som hörde till den lägsta inkomstklassen. I Statens idrottsråds undersökning "Drop-Out vai Throw out?" konsta-

terades det också att det har blivit dyrare att idka idrott i föreningar och därför har alla familjer inte råd att betala barnets eller den ungas föreningshobby.

3 Sammanfattning och rekommenderade åtgärder

I sin helhet har barns och ungas delaktighet ökat tack vare insatsområdena i utvecklingsprogrammet. Särskilt de formella sätten att delta och påverka, till exempel ungdomsfullmäktige- och elevkårsverksamhet, håller på och befäster sin ställning tack vare lagändringarna. Även genom att stöda barns och ungas egen verksamhet såväl på offentliga platser, ungdomsgårdar som på nätet har unga kunnat engageras i ungdomsarbetet.

Trots framstegen måste barns och ungas möjligheter att delta och påverka ytterligare förbättras under den pågående och därpå följande programperioden. Det vore särskilt viktigt att betona alla barns och ungas möjlighet till delaktighet och deltagande oberoende av ålder, kön, bostadsort eller ekonomisk ställning. Utgående från utvärderingen vill Nuora lyfta fram följande åtgärdsförslag som gäller delaktighet för den pågående och den därpå följande programperioden:

- **Effektivera sätten att delta och påverka**

Barn och unga har fått bättre förutsättningar att delta och påverka under de senaste åren, om vi betraktar de kommuners andel som har ungdomsfullmäktige. Enligt Nuorisovaltuustojen liittos utredning trodde dock bara hälften av ungdomsfullmäktigeförsamlingarna att de har goda möjligheter att påverka och var tionde att de har mycket goda möjligheter. Resultatet är ett tecken på att då barns och ungas delaktighet i fortsättningen utvecklas bör man förutom att skapa möjligheter även fästa uppmärksamhet vid att i högre grad höra de unga och låta dem påverka. Förutom volymen bör man också satsa på kvaliteten. Effektiviteten kan delvis förbättras genom att ungdomsfullmäktigeverksamheten nu etableras i kommunlagen.

Likasa bör elevkårens effektivitet uppmärksammas särskilt i grundskolorna. Även om elevernas upplevelse av hur deras åsikter beaktas i skolan har blivit positivare under de senaste åren, upplever endast 58 procent av eleverna i årskurs 8 och 9 att elevernas åsikter beaktas då skolan utvecklas. I gymnasier och yrkesläroanstalterna är andelen cirka 70 procent. I enlighet med utvecklingsprogrammet har en elevkår nu etablerats i alla skolor genom ändringen av lagen om grundläggande utbildning. Samtidigt är utbildningsanordnaren skyldig att främja elevernas delaktighet och möjlighet att delta i utvecklingen av skolan. I fortsättningen upplever förhoppningsvis allt fler skolelever att de får sin röst hörd.

- **Tillhandahålla mångsidiga möjligheter att påverka**

Finländska ungdomars kunskap om samhället är på toppnivå internationellt sett, men intresset för samhällsfrågor är lamt. Trots att intresset för politik är på uppgång har det politiska engagemanget bland unga inte ökat. Enligt Ungdomsbarometern var tidsbrist och avsaknaden av ett meningsfullt sätt att påverka de största orsakerna till att unga inte påverkar. Därför måste allt mångsidigare sätt för unga att påverka hittas i fortsättningen. Det är utmanande att skapa en större grupp intressanta möjligheter att delta och påverka än tidigare och för att lyckas krävs förmodligen brett samarbete och de ungas eget engagemang. Samtidigt borde grupper som lämnar utanför de formella kanalerna för påverkan samt behoven hos barn och unga i olika åldrar beaktas.

- **Ge alla lika möjligheter till en hobby**

Största delen av de unga har åtminstone en hobby. Resultaten från undersökningarna visar dock att det finns skillnader i deltagandet i hobbyverksamhet som beror på kön, bostadsort och familjens ekonomiska situation. Det sker till exempel en nedgång i pojkarnas intresse för hobbyer i tonåren. I Norra och Östra Finland är andelen unga som har minst en hobby mindre. Orsaken kan vara utbudet av hobbyer eller tillgången på dessa till följd av långa avstånd. Likaså ökar andelen unga som har åtminstone en hobby i takt med att hemmets inkomstnivå stiger, vilket är ett tecken på att ekonomiska faktorer fortfarande utgör ett centralt hinder för fritidsaktiviteter. Det har till exempel blivit dyrare att idka idrott i föreningar och därför har inte alla familjer råd att betala barnets eller den ungas föreningshobby. Till och med hälften av ungdomarna har upplevt att bristen på pengar begränsar deras möjligheter till fritidsaktiviteter. På grund av den ekonomiska nedgången kan det bli ännu svårare för familjerna att betala barnens och ungdomarnas hobbyer och fritidsaktiviteter, vilket borde beaktas i det barn- och ungdomspolitiska beslutsfattandet. Alla barn och unga som vill borde få kunna delta i ledd hobbyverksamhet vid sidan om att de har fritidssysselsättning på egen hand.

- **Bekämpa ensamhet bland ungdomarna**

Ensamhet är en av de största orsakerna till att unga inte engagerar sig i samhället. Vart femte barn eller ung människa upplever ensamhet i något skede av livet och tio procent känner sig ensamma från år till år och situation till situation (Junttila 2010). Enligt skolhälsoenkäten upplever 8 procent av eleverna i årskurs 8 och 9 och 7 procent av studerandena på andra stadiet att de inte har någon nära vän. Andelen är större bland pojkar än bland flickor.

Det kan finnas många olika orsaker till att ungdomarna känner sig ensamma och sätten att lösa problemet måste också vara vittomfattande. I det nya barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet kunde man därför lyfta fram bekämpning av ensamhet som en åtgärd som främjar delaktighet. Med barn- och ungdomspolitiska medel kan ensamheten bland unga minskas till exempel genom att öka möjligheterna för sociala kontakter via hobbyer och organisationsverksamhet, genom att influera de allmänna attityderna för att beakta andra och genom att stärka ensamma ungas sociala handlingsförmåga med hjälp av olika projekt. Ungdomarna bör få delta i planeringen av åtgärderna.

Till sist

Temat för utvärderingen 2013 var delaktighet. Hur målen har nåtts och hur åtgärderna genomförts utvärderades med stöd av riksomfattande uppgifter. Utvärderingen grundar sig på uppgifter som samlats in och varit tillgängliga 2014 och det bör beaktas att programmet fortfarande pågår och åtgärderna ännu genomförs.

Följande mellanutvärdering av programmet 2014 kommer att vara den mest omfattande utvärderingen under Nuoras verksamhetsperiod. Då granskas närmare även utfallet av programmets åtgärder på lokal nivå både ur kommunernas och regionförvaltningens synvinkel. Likaså fästs i denna utvärderings anda särskild uppmärksamhet vid ungdomars delaktighet och synpunkter som bedömare av programmet. Målet är att ungdomarnas olika röster ska göras hörda genom att tillsammans med ungdomarna skapa mångsidiga och lättuppnåeliga möjligheter att delta.

Källor

ICCS (2009) International Report: Civic knowledge, attitudes, and engagement among lower-secondary school students in 38 countries. Amsterdam: International Association for the Evaluation of Educational Achievement.

Junttila, Niina (2010) Social competence and loneliness during the school years - Issues in assessment, interrelations and intergenerational transmission. *Annales Universitatis Turkuensis B* 325. Åbo: Åbo universitet

Enkäten Hälsa i skolan (2013). Indikatoruppgifter. Sotkanet och tietoaunorista.fi.

Myllyniemi, Sami (2012) Monipolvinen hyvinvointi. Ungdomsbarometern 2012. Delegationen för ungdomsärenden, publikation 46. Helsingfors: Delegationen för ungdomsärenden.

Myllyniemi, Sami (2013) Vaikuttava osa. Ungdomsbarometern 2013. Delegationen för ungdomsärenden, publikation 50. Helsingfors: Delegationen för ungdomsärenden.

Myllyniemi, Sami & Berg, Päivi (2013) Nuoria liikkeellä. Undersökning om ungdomars fritid 2013. Delegationen för ungdomsärenden, publikation 49. Helsingfors: Delegationen för ungdomsärenden.

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto (2014) Osallisuus nyt ja vuonna 2015. Helsingfors: Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto Nuva ry.

Suoninen, Annikka & Kupari, Pekka & Törmäkangas, Kari (2010) Nuorten yhteiskunnalliset tiedot, osallistuminen ja asenteet. Huvudresultaten från den internationella ICCS 2009-undersökningen. Koulutuksen tutkimuslaitos, Jyväskylä.

Statens idrottsråd (2014) Drop-out vai throw-out? Undersökning om kostnaderna för idrottsutövande bland barn och unga. Statens idrottsråds publikationer 2014:2. Helsingfors: Statens idrottsråd.